

پیشگفتار

گسترش آسیبهای اجتماعی در دنیای معاصر، توسعه جامعه‌شناسی انحرافات را در ابعاد نظری، روش‌شناسی و پژوهشهای تجربی در پی داشته است. اگرچه جامعه‌شناسی انحرافات یکی از حوزه‌های نوظهور جامعه‌شناسی است، افزایش انحرافات اجتماعی، به‌ویژه بزهکاری جوانان، این فرصت را برای پژوهشگران فراهم می‌آورد تا درباره بزهکاری و جرم از دیدگاه جامعه‌شناسی به مطالعه بپردازند. به‌علاوه، جامعه‌شناسی انحرافات در شناسایی، طبقه‌بندی و ارزیابی انواع مختلف آسیبها و ناهنجاریهای اجتماعی نقش و اهمیت بسیاری داشته و با ارائه مکاتب و نظریه‌های مختلف و ابداع روشها و فنون مناسب پژوهش، زمینه را برای تجزیه و تحلیل وضعیت موجود آسیبهای اجتماعی در جوامع مختلف بر مبنای چهارچوب نظری مناسب و روشهای کمی و کیفی سازگار با اهداف پژوهشها فراهم می‌سازد.

این کتاب شامل دوازده فصل است. در پنج فصل نخست، تعاریف، مفاهیم، نظریه‌ها و روشهای سنجش انحراف بحث، نقد و بررسی می‌شود. فصول دیگر کتاب به بزهکاری جوانان، جرایم سازمان یافته، شهرنشینی و انحرافات اجتماعی، جرایم خشونت‌آمیز، جنسیت و انحرافات اجتماعی، نظامهای پلیسی و دادگاهی و مجازات و بازپروری به عنوان موضوعات جامعه‌شناسی انحرافات اختصاص دارد. شایان توجه است که موضوعات قابل مطالعه در جامعه‌شناسی انحرافات بسیار متنوع و گسترده بوده، طرح همه آنها در یک کتاب غیرممکن است. با این حال، فصلها و زیرفصلهای این کتاب با رجوع به شرح درس جامعه‌شناسی انحرافات که در ستاد انقلاب فرهنگی ایران و برخی از دانشگاههای معتبر دنیا برای دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری جامعه‌شناسی و بعضاً جرم‌شناسی مطرح شده انتخاب

گردیده است؛ بنابراین کتاب حاضر برای دانشجویان رشته جامعه‌شناسی به عنوان منبع اصلی درس جامعه‌شناسی انحرافات تدوین شده است. این کتاب همچنین می‌تواند مورد استفاده استادان و دانشجویان رشته‌های جرم‌شناسی، علوم تربیتی و روان‌شناسی نیز قرار گیرد. علاوه بر دانشگاهیان، این کتاب برای کارشناسان و کارکنان سازمانهایی که به نوعی با مجرمان و بزهکاران درگیرند نظیر شاغلان سازمان بهزیستی، دادگاهها و سازمان زندانها و مراکز اصلاح و تربیت سودمند خواهد بود.

وظیفه خود می‌دانم که از آقایان بیژن خواجه‌نوری، سیدمسعود ماجدی و سرکارخانم ماهرخ رجبی دانشجویان دوره دکتری جامعه‌شناسی دانشگاه شیراز که در جمع‌آوری مطالب برخی از فصول کتاب همکاری نموده‌اند و سرکارخانم مهتاب تبریزیان که در بازخوانی کتاب مشارکت داشته است و سرکارخانم مهوش بذرافشان که تایپ کتاب را انجام داده‌اند و سرکار خانم مریم ربانی، ویراستار محترم «سمت»، صمیمانه سپاس‌گزاری نمایم. از استادان، پژوهشگران و دانشجویان محترم تقاضا می‌شود با راهنماییها و پیشنهادهای انتقادی و اصلاحی خود اینجانب را یاری کنند.

حبیب احمدی

دانشیار دانشگاه شیراز

۱۳۸۳